

Somogyi Károlyné felvétele

Indulás Szegedről

A nemzetközi motoros túra, amelynek résztvevői hét szocialista ország fiataljai, s akik a Reischtag épületére negyedszázaddal ezelőtt kitudott győzelmi zászlóval országokon haladnak át, kedd este — mint jelentettük — Szegedre érkeztek. A győzelem zászlaját vívó nemzetközi motoros túra Szegedről tegnap, szerdán délelőtt 10 órakor folytatta útját Hódmezővásárhelyre, majd Szentesen át Szolnok megyébe. A túra Csehszlovákián át május 9-re, a győzelem napjára ér Berlinbe: Képünkön: Szegedről továbbindul a zászlós menet.

A város kapui

Könnyű volt hajdan a város vándorlónak. Az idegennek kőfal állta útját, s a kapu csak annak nyílt ki, aki megadta az árát. Aztán meg a falon túl kezdődött csak a város, és azt sem kérdezte ugyan senki, hogy miért nem parkosították az utakat. S még később is enyhébben ítéltetett meg az elhanyagoltság, akkor is, amikor a várkapuk már nem, de a vámházak még fontos szerepet játszottak a város életében.

A szegedi vámházakból is maradt még egy-egy mutatóba, de jobbra már csak a környékeliek tudják — mert így hagyományozta rájuk az elnevezést a múlt —, hogy azt az egyemeletes sárga épületet vámháznak kell hívni. Ezek ott állnak, ahol valamikor a város kezdődött, a sugárutak mentén, nem messze a körtőléstől. Eljárt felettük az idő, de környékük nemigen változott: Szeged kapui, amelyek immár nyitva állnak Budapest és Baja, Vásárhely, Szabadka és Makó felé — még ma sem reprezentálják kellően a várost.

Izabella harmincöt éves

Sokat viccelődtek a szegediek azon, amikor a második hídát hozta valaki szobá, hogy hiszen két hídja van a városnak. Ilyenkor Izabellára gondoltak, aki nevével elmentben egyáltalán nem bella, azaz szép. S bár illetlenség ilyen születésnap körül emlegetni. — Az Izabella-hídat 1935-ben építették — hiábavaló dolog kozmetikázgatni szebb, modernebb felülrőre kellene oda a Kossuth Lajos sugárút végébe. A szebb felülrőre pedig mielőbb környezet: anyag-raktár és nem túl étvágygerjesztő falatozó helyett esetleg valami valóban szép bisztró, ahol — a benzinkúttól nem messze — városbalépése előtt frissítőt inni s tájékozódni tud az utas.

Valaha voltak ilyen vendéglők, a mostani Nyárfás falatozó helyén például a Tolbuhin sugárút végén. És — csupán detektivregények-

Átfutó vendégek

Megdöbbenő számadatokat lehet olvasni arról, hogy hányszorosa haladt át Szegeden azoknak a turistáknak, akik ideig-óráig itt is maradtak. Ilyenkor szokás a szállodahíányt emlegetni. Arra már csak kevesen gondolnak, hogy amíg az erdőjáró átrobog a városon, vajmi kevés dologra hívhatjuk fel a figyelmét. A Budapesti úton nem messze a város határát jelző táblától áll ugyan egy járókelők számára észrevehető térkép, de semmi több. S még az a térkép is érne valamit, ha olyan helyre tennék, ahol egy autós észreveszi, de így??

Nincs tehát rekláma a városnak. Pedig kellene. Vannak metropolisok, amelyeknek nem kell, történelmi városok, amelyek benne vannak minden békében. Egy olyan városnak, amelyből az utazó nem láthat szinte semmit, több kellene. Néhány nagy hirdetés a város kapuinak környékére: Töltsön egy napot náunk! Egyen halat a halászcárdában, vegyen papucsot a Dóm téren, nézzen szét a Fűvész-kertben, szórakozzon a Szegedben!

Büszkeség és valóság

Mindenki tudja, hol kezdődik hivatalosan Szeged, de — alármelyik utunkon — próbájon csak külföldit beljebb kalauzolni a városba, kíváncsi lenné, mit mond. A József Attila sugárúton csak Tariánt szeretné mutatni, a Szőregi úton haladva legszívesebben csak Odesszáról szólna. De csak akkor lélegzik föl igazán, ha eljut a Belvárosba.

A lokálpatrióta büszkeség mögött ott a valóság ugyanis: éppen a város egykori kapuit jelző sugárútjaink a legelhanyagoltabbak, város és falu keveredik a mentükben. Elhanyagoltságukat

minden évben szóvá teszik tanácsuléseken. Így már többször is szó volt arról, hogy micsoda gatzenger övezi a Kossuth Lajos sugárút két oldalát.

Mindenki tudja, hogy milyen gyönyörű tervek készültek Szeged fejlesztésére, hogy eljön az idő, amikor a töltés előtt is már valami olyan látványban lesz része a vendégnek, mint ha Vársárhely felől érkezve megpillantja a tarjáni házakat. Addig is azonban sok mindent lehetne tenni, hogy az érkezők kedvtelten figyeljenek fel Szeged kapujára. (Még a két nagyon jelképes kapura: az állomásra és a buszállomásra is.) S léven, hogy idegenforgalomról is szó esett: úgy tén szívesebben maradnak és hagyják itt azt a bizonyos „vámot”, aminek csak a formája változott.

Veress Miklós

A tudományos kutatás igazodjék a társadalom igényeihez

Straub F. Brunó előadása a SZAB klubjában

Az Akadémia feladatai az új szervezeti formák között — ezzel a címmel tartott előadást Straub F. Brunó akadémikus, az MTA alelnöke a Szegedi Akadémiai Bizottság klubjában tegnap délután 5 órakor. A meghívókat nem hiába küldték ki: a SZAB-székház tanácskozási terme megtelt klubtagokkal és érdeklődőkkel. Az előadást — amelyet alább röviden ismertünk — élénk és mondhatjuk, izgalmas vita követte.

A tudomány irányítása a fejlett országokban mindezt az állam kezében van — hangsúlyozta az előadó. A Magyar Tudományos Akadémia tervei is szorosan összefüggnek tudomáspolitikákkal. A tudomáspolitikát néha vulgarisan, csupán aszerint értelmezik, hogy fejlesztésre mekkora összegeket költ az állam. Hazánkban 4,5 milliárd forintot, vagyis a nemzeti jövedelemnek 1,7 százalékát fordítjuk tudományos kutatási célokra. Ez a Szovjetunió 3 százalékos arányához képest kevésnek tűnik, Ausztriához mérten azonban, ahol a nemzeti jövedelemnek csupán 0,7 százalékát költik tudományfejlesztésre, igen tekintélyes anyagi áldozat. Ennek jelentős része alkalmazott kutatásokra megy el, ami érthető is: a társadalom azért ad pénzt tudományos kutatásokra, mert valamilyen eredményt vár tőle. Egy ország fejlettségét — ez természetes — a tudomány szintje határozza meg. Az olyan kis országnak azonban, mint hazánk is, nagyon meg kell gondolnia, milyen kutatásokra költi a pénzt.

Húsz év alatt rendkívül megnőtt az akadémiai intézetben dolgozó kutatók száma. Ennek következtében az Akadémiának egyre kevesebb ideje jutott arra, hogy az egyetemeken folyó tudományos tevékenységgel is foglalkozzék. A felgyülemlett problémák szinte automatikusan felvetették az Akadémia reformját.

A világon működő akadémiák általában két típusra oszthatók — mutatott rá az MTA alelnöke. Az egyik, az úgynevezett arisztokratikus típus, amelynek „szent és sérthetetlen” örökös tagjai vannak, de nem vesz részt a

tudományok aktív szervezésében és művelésében. A másik akadémia-típus — úgy is mondhatnánk: szocialista típusú — aktívan részt vesz tudományos tevékenységben, annak irányításában. Az elmúlt két évtizedben az MTA sokat kísérletezett, hogyan tudna legtöbbet nyújtani a szocialista társadalomnak. Lassan, de fokozatosan megkezdődtek az akadémiai intézetek építkezései. Ebben a sorozatba tartozik a Szegedi Biológiai Kutató Intézet is, amely néhány éven belül megkezdheti működését Újszegeden. Nagyon fontos, hogy ezek az intézetek a jövőben már ne szakadjanak el az egyéb kutatóhelyektől, vagyis aktívan segítsék például az egyetem munkáját is.

Az Akadémia, mint testület, eddig is olyasmivel foglalkozott, ami elősegítette az ember egészségét, kényelmét, magasabb szintű életét.

Foglalkozik például az ember és bioszférája problémájával, vagy a középiskolai oktatás gondjaival. Ezután is mindig az élet nagy kérdéseire kell a legkorszerűbb választ adnia.

Az előadó szerint a Magyar Tudományos Akadémiának, mint testületnek a feladata a többi között: országos áttekintése legyen a tudományos kutatásokról, azokról is, amelyekkel maga nem foglalkozik; a felvetődő tudományos ügyekben fejtsse ki véleményét, szögezze le álláspontját a tudomány legújabb eredményeinek megfelelően; el kell döntenie, milyen tudományokban kell alaputatást folytatni, s az alaputatásokkal jó összhangban nagyobb tudatossággal segítsen az ország gazdasági igényeinek kielégítését.

Aki Magyarországon él és itt folytat tudományos tevékenységet — hangsúlyozta befejezésül Straub F. Brunó — annak azt kell megértenie elsősorban, hogy mire van szüksége a társadalomnak és ennek az igénynek a kielégítését kell teljes erővel támogatnia.

F. N. I.

Zártkertrendezés 1644 községben

A TIT budapesti stúdiójában szerdán, tegnap ülést tartott a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület. Halász Péter, az Országos Földügyi és Térképészeti Hivatal vezetője a földügyi szakigazgatás, földmérés és térképészet helyzetéről tartott előadásában egyebek között elmondotta: a földtörvény végrehajtása keretében kerül sor a nagyzemleig eredményesen nem hasznosítható egyes külterületi állami

földek értékesítésére, illetve haszonbérbe-adására. Az akció előmozdítására a tanácsiszervek több eredményes intézkedést tettek.

A zártkertrendezés és az új zártkertek kijelölése országsszerte jó ütemben halad. A zártkerteket és a zártkert jellegű területeket hatósági engedély alapján vizsgálják felül. Ahol a területi adottságok, vagy a tulajdon- és használati viszonyok szükségessé teszik, ott új zártkerteket alakítanak ki. A zártkertek tulajdoni- és használati viszonyainak felülvizsgálatával és rendezésével 1973-ig készülnek el. A zártkertrendezést 1644 községben 173 ezer hektáron hajítják végre.

Az utóbbi években a város-felmérés is a korábbinál jobb ütemben haladt — mondotta Halász Péter. Négy év alatt 16 ezer hektáros területről készült el városi földmérési alaptérkép. Be-fejeződött egyebek között Baja, Komló, Tatabánya, Salgótarján, Siófok és Fonyód felmérése, további 27 város és nagyközség felmérése pedig folyamatban van. (MTI)

Új üzem

Szerdán Gyöngyösön felavatták a Könnyűipari Gépjárat Vállalat új üzemét. Az avatóünnepségen részt vett Szurdi István belkereskedelmi miniszter, Gyöngyös város országgyűlési képviselője.

Horváth Gyula könnyűipari miniszterhelyettes mondott beszédet. Hangsúlyozta, hogy a fontos hazai és exporttermékek gyártó vállalat fejlesztésének egyik jelentős állomása a gyöngyösi üzem létrehozása. A Mát-raaljai Szénbányák Vállalat megszüntetett 12-es aknájának üzemi épületeiben berendezett új üzem jelenleg mintegy 200 munkást foglalkoztat, de már a közeljövőben ezer főre emelkedik dolgozóinak száma.

N. I.

Szinpad a szinpadon

Bemutatták a Parasztheccsület és a Bajazzók díszleteit

Siflis József felvétele

Két előadás — egyetlen díszletben

Tegnap délelőtt a szabad-terti játékok igazgatóságán a nyár nagy operapremierjét ígérő Parasztheccsület és Bajazzók díszleteit mutatták be. Horváth Mihály igazgatóhelyettes azokról az egykori nézőkről beszélt, akik már régóta személyesen, vagy levelekkel elevenítik fel az 1935-ös előadás felejthetetlen emlékeit, s szinte szinpadra reklamálták ismét Mascagni és Leoncavallo sikeroperáit.

Az 1970-es előadás persze elképzeléseiben nem követ-

heti szorosan a 35 évvel korábbit. Bár a tér ugyanaz, a szemlélet azóta változott. Az akkori naturalista hatások (még a tengert is odafestették a háttérre) most absztraháltabb díszletapparátus és a templom közvetlen jelenlétének kihasználása váltja fel. Varga Mátyás, a szegedi fesztivál díszletezőinek doyenje azonos alapkonstrukcióba állítja be a két előadást. A tegnapi sajtótájékoztatón elmondta, a szicíliai dombtetők zsúfolt házaira emlékeztető emel-

vényrendszer a Parasztheccsületben fehér tönust kap, s erre — a commedia dell'arte szellemében — maguk a szereplők rakják fel a Bajazzók szinpad-szinpadát. A díszletsorba szervesen beépül a tér kétoldali világitótornya is, a prológ pedig reflektorfényben hangzik el.

CSÜTÖRTÖK,
1970. ÁPRILIS 23.

DÉLMAGYARORSZAG 5

Hungarológiai Intézet

Érdekes kísérletet kezdeményez az Újvidéken működő fiatal jugoszláviai Hungarológiai Intézet. A kísérlet témája a kétnyelvűség, pontosabban azoknak a gyermekeknek az értelmi fejlődése, akik környezetük hatására egészen kis koruktól szinte egyszerre tanulnak meg magyarul és szerb-horvátul.